

Bét Orim Hírlevél

VIII. évfolyam 11. szám

www.betorim.hu

2013. december

Boldog Hanukát kívánunk minden kedves olvasónknak!

Mazel tov Nagy Józsefnek!

November 9-én szombat délelőtti sáhárit istentisztelet keretében került sor Nagy József felnőtt bár micva szertartására.

Nagy József és Raj Ferenc rabbi
közösségünk Tórájával

Nagy József a kapcsolódó hetiszakasz alapján elmondott, **Jákob álma – interpretációk** című beszédében sokrétű elemzését adta a történetnek.

Az elhangzott beszéd terjedelmére és összetettségére való tekintettel hírlevelünkben annak csak egy rövid részletét közöljük az alábbiakban, és bátorítjuk olvasóinkat, tekintsék meg a teljes szöveget a Bét Orim honlapján. www.betorim.hu/hirlevelek/jakob.rtf

Heti szakasz – Raj Tamás magyarázata (szerkesztett változat)¹

[...] A fivére bosszúja elől menekülő Jákob fáradtan érkezik meg egy helyre (a zsidó hagyomány szerint Jeruzsálem sziklájához, amelyre később a Szentély épült), és a puszta kövekre hajtva fejét álmában létra szövődik, azon angyalokat lát, s a létra csúcsáról maga Isten szól hozzá, biztatva a bizonytalan sorsú, kítaszított fiatalembert.

¹ Forrás: www.zsido.hu/zsido-hitelet-vallas-szokasok-rabbi.

A középkor legnagyobb zsidó gondolkodója, Maimonides [...] úgy véli, a természet erői is gyakorta Isten angyalaiként kerülnek megemlítésre a Biblia szövegeiben.

Az angyalok tehát nem feltétlenül égi lények, hanem azok a személyek, vagy természeti és más földi erők, energiák (ám mindenképp „Isten küldöttei”), akiket vagy amiket Isten Jákob mellé rendelt, védelméül és megsegítésére.

Tehát akik eladdig, a családi otthonban, Ézsau haragjától tartották távol Jákobot, most eltávoztak, s akiket egy újabb feladat céljára rendelt Isten, vagyis Jákob védelmezésére az idegenben, most, a létrás álom alkalmával jelentek meg az ősapa mellett.(1 Mó 48:16).

Fotó: Brodszky Ildikó

Jákob álma: további interpretációk²

Jákob létrájának egy figyelemre méltó értelmezése szerint az angyalok egy-egy birodalmat, illetve annak uralkodóit jelképezik, fel-alá járásuk pedig nem más, mint a birodalmak felemelkedése majd veszte.

Ramban/Maimonides olvasatában (*Tévelygők útmutatója* 1:15) az angyalok próféták, a grádicsok pedig égi szférák. A próféták, akik az emberek közt az isteni tudás legmagasabb fokán állnak, képesek a létrán lentről indulva egyre feljebb jutni, míg el nem érnek az égig, a Mozdulatlan Mozgatóig, az Aktív Intellektusig: Istenig.

Érdeemes utalni Philón (i.e. 20–i.sz. 45) háromféle allegorikus interpretációjára, melyek közül az első szerint az angyalok a testekhez alá-ereszkedő ill. a testekből felemelkedő lelkek.

² Forrás:

<http://www.pilpul.net/hetvenarc.shtml?x=26962>
(Sturovics Andi). További forrás: *Jacob's Ladder*.
http://en.wikipedia.org/wiki/Jacob's_Ladder.

Egy rendhagyó judaizmus óra: vendégünk volt Karl Pfeifer

Az ismert magyar származású osztrák újságíróval önéletrajzi filmje és új könyve kapcsán (is) beszélgettünk november 12-én a Raj Tamás Akadémián a Bálint Házban.

Karl Pfeifert még a Kádár-rendszer idejéből ismertem, mint a demokratikus ellenzék és az itteni zsidóság ügyei iránt érdeklődő újságírót. Rendszeresen látogatott Magyarországra, de én a korábbi életéről sosem kérdeztem, talán azért, mert időnként egy-egy részletet elmondott róla, és talán egyfajta óvatosságból sem.

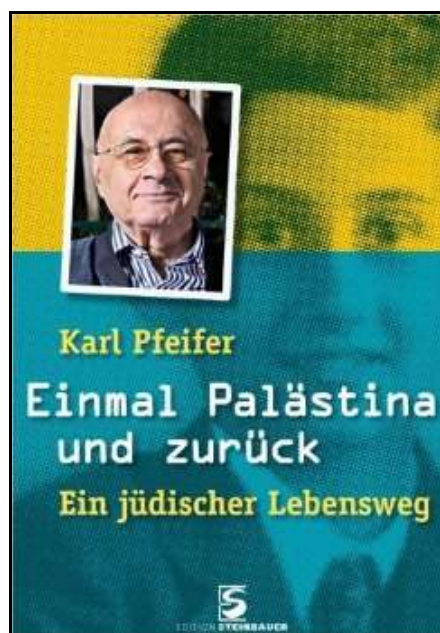
Karl Pfeifer portréja

Szívós-nyakas parasztembernek nézett ki már akkor is, pedig az élete – ahogy ez a Bálint házbéli beszélgetésen ki is derült – nagyon másképp alakult a paraszti sorshoz képest. Gyerekkorában megjárta Magyarországot, ahol megszerezte mindazon tapasztalatokat, amelyek hatására végleg eldöntötte, hogy számára a zsidósága a

legfontosabb (persze erre Ausztriában is bőségesen lett volna lehetősége).

Így logikusan következett Izrael, „bónuszként” az ottani háborúk, majd 1951-ben visszavándorolt Ausztriába.

Beletanult a szállodaiparba, majd élete második felében lassan újságíróvá vált, hasznát véve nyelvtudásainak. Sokáig a bécsi hitközség lapjánál dolgozott és ott is mindent megtett függetlensége megőrzéséért.

Karl Pfeifer 2013-ban megjelent könyvének borítója

Nyugdíjba vonulása után megjelentette életrajzi könyvét, amelyet a mostani beszélgetésen is meg lehetett vásárolni. Reméljük, hogy életrajza nemsokára olvasható lesz magyarul is.

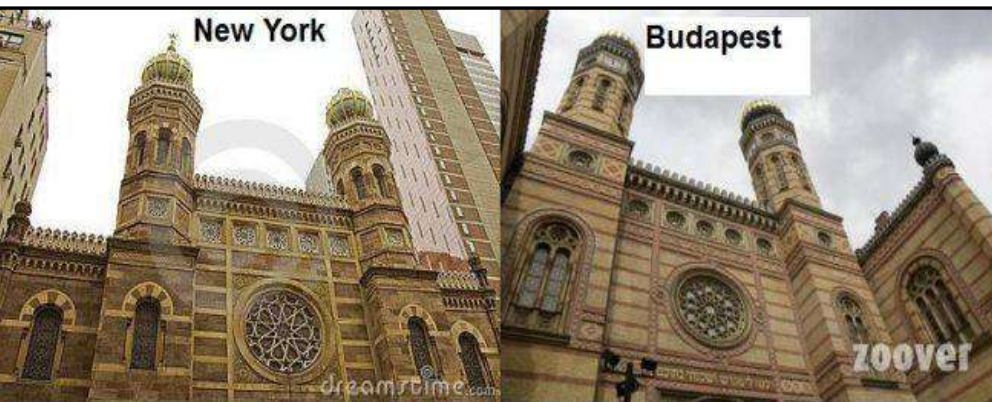
Karl Pfeifer életéről saját elbeszélésében olvashatunk az OSA Archívumában, [ezen a linken](#).

Rácz András

*„Hine ma tov umanayim
shevet achim gam yachad”*

A november 15-i szombatfogadáson különös örömmel idézhettük a valamennyiünk szívének oly kedves zsolnárt: *„Milyen jó, milyen kedves a testvérek együttléte egyetértésben”*. Ezen a különleges alkalmon ugyanis három gyülekezet ünnepelt együtt: a Bét Orim és a Szim Salom közösen látta vendégül a New York-i Central Synagogue 40 fős küldöttségét.

A New York Manhattan negyedében működő Central Synagogue az Egyesült Államok egyik legnagyobb és egyik legrégebbi reform zsidó közössége. Templomuk ikertestvére a Dohány utcai zsinagógának.

A „mega-zsinagóga” – ahogy a Wall Street Journal aposztrofálta – 2400 háztartás szellemi központja, péntek esténként átlag 500 ember látogatja.

A küldöttség abból az alkalomból érkezett Budapestre, hogy Peter J. Rubinstein rabbit közeli visszavonulása alkalmából közösségének prominens vezetői egy kelet-közép-európai körútra kísérték.

A nevezetes alkalomból vendégünk volt, már nem először, az Egyesült Államok budapesti nagykövetségének ügyvivője, André Goodfriend is.

Peter J. Rubinstein rabbi

Az istentiszteletet Kelemen Katalin rabbi és Raj Ferenc rabbi vezették Budai Miklós és Riszovannij Mihály kántorok segítségével.

Peter J. Rubinstein és Kerry Rubinstein rebecen

A közös szertartás során megismerkedhettünk egymás részben különböző dallamkincsével. Néhány imádságot Budai Miklós szóló-éneklésében hallgathattunk meg.

A szombati gyertyákat a három közösség egy-egy tagja gyújtotta meg. A Central Synagogue-ot Kerry Rubinstein rebecen, Rubinstein rabbi felesége képviselte.

A Vajislách hetiszakasról Raj Ferenc és Kelemen Kata is elmondta gondolatait. Jákob küzdelme a titokzatos ismeretlennel alkalmat adott Raj Feri rabbinak, hogy az amerikai vendégeknek az Ember Tragédiájáról beszéljen, amelynek üzenete, „Ember küzdj és bízva bízzál”, tökéletesen egybevág a hetiszakas tanulságával.

Ezután vendégünk, Rubinstein rabbi is szólt néhány szót a közösségeinkhez.

Az istentisztelet végeztével Samu-Pandzarisz Diána és a Dina zenekar adott koncertet. Ezúttal főként szefárd dalok szerepeltek a műsoron, de természetesen a „Szól a kakas már” sem maradhatott el. Közreműködött Dina mellett Lamm Dávid gitáron és Szokolay Dongó Balázs furulyán.

Az istentiszteletet követő kedduson Peter Rubinstein rabbi mondta az áldásokat. Ezt követően alkalom nyílt arra is, hogy megismerkedjünk és beszéljünk az amerikai vendégekkel.

Brodzsky Ildikó

Decemberi programjaink

Ha másképpen nem jelezzük, akkor programjaink helyszíne a Bálint Ház első emeleti Macesz terme (1065 Budapest, Révay u. 16.).

december 6. péntek 17:30 Bevezetés a zsidó liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat
december 13. péntek 17:30 Bevezetés a zsidó liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat
december 20. péntek 17:30 bevezetés a zsidó liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat
december 27. péntek 17:30 Bevezetés a zsidó liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat

**Szeretettel várunk minden érdeklődőt
rendezvényeinken!**